

האשה רבה

פרק עשירי

יבמות

צו

עין משפט
נר מצוה

ס"א דב

שיאמרו דבר שמועט מפי בעולם הזה . שיהיו שפתי נעות בקבר כאלו אני חי : **דובבות** . נעות לשון *דבר שמרתים ומבלבץ : **כומר** . כלי שמתינון בו ענבים עד שמתחממין ויינו טוח ללאת כמו מכמר בישאל דתמיד נפחתו (פסחים נה) . **דובב** . היין רוחש ונע ויולל למעלה דובב פריט"ה : **לא חולץ ולא** תורה אור

מייבם . דלאו בר חוקמי סם לחייו הוא אלמא כגדול חשיב ולא אמרינן קטן הוא ומיתנו לו : והוא שגולדו כו' . הא דקתני דתשבינן ליה כגדול כגון שגולדו לו סימני סרים דמוכחא מילתא דאזלי ללא מיימי מאס דסרים : והוא דכל כמה דלא חזין ביה סימני סרים תלינן ביה קטנות ומיישינן ללמא אהו : **עד כמה** . ידוון קטנן : **כי אהו לקמיס דרבה** . בן כ' שלא הביא למדק א"י מאוס קטנות א"י מאוס סריסות : **אכריופו** . האכיליוו והסקוהו עד שיהא בריא ושמן :

[בפסחים 3: איתא היצדק כל מי שנאמרה הלכה בשמו בעולם הזה ט"ו וע"ע סם ונכבדות [ל"א]

צ"ב קס: לעיל פ. דרס מ:

הדרן עלך האשה רבה

נושאין על האנוסה

שאלם ופקה את האשה מותר לישא בטה ואחותה ואמה : **ר' יהודה אוסר כו'** . בגמרא מפרש טעמא : **גב' הנוטן** . הכתשך וילא עליו קול : **מדרכנן** . מאוס גזירה שמה לאחר שישא את בטה יונה עם הדראבנה והוא אוסר ומפחה על הגשוואה : **תני נושאין לכהנלה** . בתמיה : **לאחר מיתה** . שמתה האנוסה והמפחה דהו ליכא למגמר

הגרות הב"ח (6) גמ' וממילא דהאנוס כתיב מעיליה דקרא דכתיב נתן :

[כ"ב] שם וכמה שם איתא רב חייא]

[ע' ה"טו"ב תוס' צ"ב קס: ד"ס כ"ב גרמ' ר"ת כו']

לפול ד. ברכות כ"א:

לעיל כו. [תוספתא ס"ד]

לעיל כ"ב:

לעיל ד. [מט.]

דכ"ס כ"ב

נושאין על האנוסה . ליידי דתנא כהאשה רבה (לעיל נה) . דלון שכיבת אחותה ואחיה תנא נמי כהאי פירקא דלס אנס אשה מותר לישא קרובותיה :

וכל היכא דליכא ליסורא דרבנן תני נושאין לכהנלה . ה"ה דה"מ למיפך מכרייתא דקתני דמותר אלף דמיחא ליה למיפך ממתניתין :

הראוי לקיחה קיחה . מדלחא כתיב בלשון שכיבת משמע דלדרשה דרך ליקוחין הוא דלחא לכך זא למעט אונסין אבל כי יקח את אחותה תס ליה למיטעו שר"ל קיחה אלף תסיה דל"ע לדיע דלון קדושין תוספין בלחוחו :

ואיפוך אלף . דלחוסין יש לאסור ויתר כיון דעבד ליסורא ועבר על ומלחא הארץ זמה (ויקרא י"ט) אבל בנישואין דלא עבד ליסורא אין לאסור בקרובותיה :

ערויות שאר כתיב ביה . וה"מ כיון דליסור אשה ובה מערות אשה ובה לא תגלה נפקא לוימא שלא חסר הכתוב אלף היכא דגלי ערות שתיקין אבל ככנסה לתופה ולא נכעלה מותר לגלות ערות האחרת ושר"ל *דסבדל הוא כיון דכתב שאר דקתני ועל ידי הנישואין **איבעית** לוימא לאחר מיתה . וכקף אכיו הוא היינו כקף שראוי לאכיו כתיב : **אח**

וזמנין *דנתרי מחמת כחישוחא וזמנין דנתרי מחמת בריותא :

הדרן עלך האשה רבה

נושאין על האנוסה ועל המפוחה *האונס והמפחה על הנשואה חייב נושא *אדם אנוסת אביו ומפוחת אביו אנוסת בנו ומפוחת בנו רבי יהודה אוסר באנוסת אביו ומפוחת אביו : **גב' תנינא להא דת"ר** אנס אשה מותר לישא בתה נשא אשה אסור לישא בתה ורמינהו *הנמען מן האשה אסור באמה ובבתה ובאחותה *מדרבנן וכל היכא דאיכא איסורא מדרבנן תני נושאין לכהנלה כי תנן מתניתין *לאחר מיתה מנא הני מילי דת"ר בכולן נאמרי שכיבה וכאן נאמר קיחה ליכא דרך ליקוחין אסרה תורה א"ל רב פפא לאביי אלא מעתה גבי אחרתו דכתיב *איש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו הני דרך קיחה הוא דאסור דרך שכיבה שרי א"ל ליקוחין כתיבי בתורה סתם הרי נמי דרך קיחה הוא דאסור דרך שכיבה רבא *אמר אנס אשה מותר לישא בתה מהכא *כתיב *ערוות בת בנך או בת בתך לא תגלה הא בת בנה דידה ובת בתה דידה גלי ובתיב ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה לא תקח הא כיצד כאן באונסין כאן בנושאין איפוך אנא ערויות שאר כתיב בהו בנושאין איכא שאר באונסין ליכא שאר : רבי יהודה אוסר באנוסת אביו וכו' : אמר רב גידל אמר

רב מאי *מעמא דרבי יהודה דכתיב *לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה וממאי דבאנוסה כתיב (פ) דכתיב מעיליה דקרא *ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף ורבנן אי הוה סמיך ליה כדקאמרת השתא דלא סמיך ליה מיבעי ליה לכדרב ענן דאמר רב ענן אמר שמואל בשומרת יבם של אביו הכתוב מדבר ומאי כנף אביו כנף הראוי לאביו לא יגלה ותיפוק ליה משום דודתו לעבור עליה בשני לאוין ותיפוק ליה משום יבמה לשוק לעבור עליה בשלשה לאוין ואיבעית אימא לאחר מיתה

אח

פ א ב מ"י ס"ב מה"ל
אישות ה"ל יא סבב
עשין ו טושיס אה"ט
ס"י קב סע"י יי וימין
קב סע"ף ו :
פ א ג מ"י ס"ב מוש"ע
ס"ס סע"י קב סע"י יג :
מסכתין פ"ג כ"ב כ"ג
ל"א :

א ד מ"י ס"ב מה"ל
ליסור כ"ס ה"ל
סבב לאוין וקד [תוש"ע
אה"ט ס"י פו סע"י יג] :
ב ה מ"י ס"ב מה"ל :
ג מ"י ס"ב מה"ל :
טו"ע ס"ס ס"מ טו
סע"ף פ' :
ד ה מ"י ס"ב מה"ל יא
טו"ע פ"ג :

תוס' חד מקמאי

נושאין על האנוסה
הא דרבנן גזירת
שנתגורו בניה עמה
לא תליצין ולא מייבמין
פ"י אסורים ליבם מדרבנן
משום דהפליג באשת
אחיו מן האם ודקא
בשהן אחים מן האב
(ל"א) וכן האבאבאל אחיה
מן האב ולא מן האם
שריא ואחים מן האב
וכן האם נמי דאסיר
ה"מ (ב"ב דאש"ו) דקא
ב"ש (ל"א) דאנוס לבתר
דאיתגור אבל בגשים
דאנוס כשהוא עובד
בוכביב ל"ע שרי א"ל
באחים מן האם והיכא
דראשון הדרתו שלא
בקדושה וליתרו בקדושה
והשני הדרתו וליתרו
בקדושה הייבום כרת
משום אשת אח . תנאי
עובד כוכבים שזוהתה
והדרתו שלא בקדושה
וליתרו בקדושה יש לו
שאר האם ואין לו שאר
האב כיצד נשא אחרת
מן האם ויציא מן האב
יקיים אחרת אב מן
האם ויציא מן האב
יקיים . אה מן האם
ויציא והכ"א יקיים שהיה
מ"ס כל ערה שהיא
משום שאר האם ויציא
מן האב יקיים ומותר
באשת אחיו ובאשת
אחיו אביו . ושאר כל
הערויות מותרות ולא
לאיתוי אשת אביו נשא
אשת ובהו כ"ס [אח"ה]
ומצויא [אח"ה] ולכתולה
לא יבטם :

דכ"ס כ"ב

גליון הש"ס
תוס' ד"ס ערויות וכו'
וה"ל דסבדל הוא וכו' .
ע' לעיל ד"ב ע"ב מ"ד
כ"ו :

נושאים על האנוסה פרק אחד עשר

יבמות

אח הוא ברי הוא. כל אלו המעשים לא משמיעין לך מידי אלא למשכבות הדוקים :

דדלו דוולא . פי' בקונטרס פועליו המשקין שדות ובערוך פי' חכמים דולי מים מצורות עמוקים כלומר מצויני הכל

[ענין דג'ג]

דה א מו"י פ"א מהל' יבוס הל' ת ופי"ד מהל' איסורי ביאה הל' יא עוש"ע ח"ע סי' קמ עט"ג וטוש"ע י"ד סי' רפט עט"ג ג :

והשני הורחו ולידו בקדושה אפי"ו חסור . ופי"ת מא"י אפילו חרבה כיון לידתו של ראשון בקדושה דומה שהוא אחיו גמור שדומה יותר כישראל וי"ל דמי"מ דמי"א כשפי אמהות ולכן הוה ס"ד דשרי עפי וליכא למימר לשמעטין רבותא עפי ואפי"ו הורחו ולידו של ראשון שלא בקדושה דהסס יכול להיות דשרי: על

ז ג מו"י שס הל'ג טוש"ע שס עט"ג ג :

ח ד ה מו"י פ"א מהל' יבוס הל' ת ופי"ד מהל' איסורי ביאה הל' יג עוש"ע ח"ע סי' קמ עט"ג ג וטוש"ע י"ד סי' רפט עט"ג יד :

ט ו מו"י פ"ד מהל' איסורי ביאה הל'ס יד טוש"ע י"ד סי' רפט עט"ג ד :

י"ל חדא . יע"ז

אח מאב כו'. משלם הן ורגילים בני אדם לחומרן : והוא בעלם דאם . אחי מאבי נשא את אחי הייט דיעקב אבם את אשה והוליד בת ונשא ראוון את אנוסה אביו ובה יעקב חומרת כן : וברי הוא . בני הוא : שלום עלך ברי . שלום לך בני : בה אחוסך אני . בעובד כוכבים הבא על בת בתו והוליד בן ומלאכה זו אחיו ובה אחיו שאלמה של זו אחיו מן האב : דלאי דדלו דוולא . לבני פועליו המשקין את השדות אחי שאלת חידה זו : ליפול לבו פטר פטר . הרי נפלה לבס חידה סתומה ומוסמרת להפטר : ה"ג בר הוא ואנא בת אחיה משכחת לה בעובד כוכבים הבא על בת בני :

בי"א מאב . קובלת אני על אחי שהוא אבי ובעלי וכן בעלי והוא בעלה דאם שהולדני מאמי והיינו נמי דהוא אב אלא לאפשי מילי הוא : וחור הזקן . אביו של זה וקאמרה הך בת של אביה הכי דהוא אחיה מן האם וגם אביה הוא ובעלה שמור וכל עליה וכן בעלה שמור הזקן וכל עליה והוליד בנים : לאחוס יסמי בני ברפיה . אלו בני הזקן שהוליד ממנה דהו חסין מאביו ובני ברפיה :

והוליד ממנה בן . וקאמרה ליה אחות אחי אלא אחי מאב אחר אלא ואמך אחי מן אב אחר ואנא ואבוך אחי מן האם : וקא"ל בריה דשמעון לבר בריה דלוי (ו) :

מתני' . הגיורת שנתגיירו בניה עמה לא חולצין ולא מייבמין אפילו הורתו של ראשון שלא בקדושה ולידתו בקדושה והשני הורתו ולידתו בקדושה וכן שפחה שגשתחררו בניה עמה : גמ' בני יודן אמתא אשתחררו שרא לרו רב אחא בר יעקב למינסב גשי דהרדי אמר ליה רבא והא ר"ב ששת אסר אל' הוא אסר ואנא שרינא *מן' האב ולא מן האם כ"ע לא פליגי דשרי מן האם ולא מן האב כ"ע לא פליגי דאסיר כי פליגי מן האב ומן האם מאן דשרי בתר אבא שרינן דהא בני פלגי קרו להו רב ששת קרו להו נמי בני פלוגית ואיבא דאמר פליג רב אחא בר יעקב אפילו באחין מן האם ומ"ט *גר שנתגייר כקמן שגולד דמי תנן הגיורת שנתגיירו בניה עמה לא חולצין ולא מייבמין מ"ט לאו משום דאסירי לא דאינה בתורת חליצה וייבום ושריא לעלמא ואינהו נמי שרו והא קתני אפילו אי אמרת בשלמא אסירי היינו דקתני אפילו דאע"ג דראשון הורחו שלא בקדושה ולידתו בקדושה והשני הורחו ולידתו בקדושה ובשתי אמהות דמו אפילו הכי אסירי אלא אי אמרת שרו מאי אפילו דאע"ג דתרוייהו לידתן בקדושה ואתי לאיחלופי בישראל אפ"ה שרי איבא דאמרי הכי נמי מסתברא דשרו דקתני אפילו אי אמרת בשלמא שרו היינו דקתני אפילו דאע"ג דתרוייהו לידתן בקדושה דאתי לאיחלופי בישראל אפ"ה שרו אלא אי אמרת אסירי מאי אפ"ה דאע"ג דראשון הורחו שלא בקדושה ולידתו בקדושה והשני הורחו ולידתו בקדושה רבשתי אמהות דמי אפילו הכי אסירי ת"ש ישני אחים תאומים גרים וכן משוחררים לא חולצין ולא מייבמין ואין חייבין משום אשת אח היתנה הורתן שלא בקדושה ולידתן בקדושה לא חולצין ולא מייבמין אבל חייבין משום אשת אח היתנה הורתן ולידתן בקדושה הרי הן כישראלים לכל דבריהן קתני מיהת אין חייבין משום אשת אח חיובא ליבא דהא

אח מאב ולא מאם והוא בעלה דאם ואנא ברתה דאנתתיה אמר רמי בר המא דלא בר' יהודה דמתני' אח הוא וברי הוא אחתיה אנא דהאי דרינא אכתפאי משכחת לה בעובד כוכבים הבא על בתו שלמא לך ברי בת אחתיך אנא משכחת לה בעובד כוכבים הבא על בת בתו דלאי דוולא *ליפול בכו סתר פתר דהאי דרינא הוא בר ואנא ברת אחיה משכחת לה בעובד כוכבים הבא על בת בנו בייא בייא מאם והוא אב והוא בעל והוא בר בעל והוא בעלה דאם ואנא ברתה דאיתתיה ולא יהיב פיתא

לאחיה יתמי בני ברתיה משכחת לה בעובד כוכבים הבא על אמו והוליד ממנה בת וחורר ובא על אותה בת וחורר זקן ובא עליה והוליד ממנה בנים אנא ואת אחי אנא ואבוך אחי אנא ואמך אחי משכחת לה בעובד כוכבים הבא על אמו והוליד ממנה שתי בנות וחורר ובא על אחת מהן והוליד ממנה בן וקריא ליה אחתיה דאימא וקאמרה ליה הכי אנא ואת בני אחי אנא ואבוך בני אחי אנא ואמך בני אחי הא בהיתירא נמי משכחת לה כגון ראוון שיש לו שתי בנות ואחא שמעון ונסב חדא מינייהו ואתא בר לוי ונסב *חד מינייהו וקאמר ליה בריה דשמעון לבר בריה דלוי (ו) :

מתני' . הגיורת שנתגיירו בניה עמה לא חולצין ולא מייבמין אפילו הורתו של ראשון שלא בקדושה ולידתו בקדושה והשני הורתו ולידתו בקדושה וכן שפחה שגשתחררו בניה עמה : גמ' בני יודן אמתא אשתחררו שרא לרו רב אחא בר יעקב למינסב גשי דהרדי אמר ליה רבא והא ר"ב ששת אסר אל' הוא אסר ואנא שרינא *מן' האב ולא מן האם כ"ע לא פליגי דשרי מן האם ולא מן האב כ"ע לא פליגי דאסיר כי פליגי מן האב ומן האם מאן דשרי בתר אבא שרינן דהא בני פלגי קרו להו רב ששת קרו להו נמי בני פלוגית ואיבא דאמר פליג רב אחא בר יעקב אפילו באחין מן האם ומ"ט *גר שנתגייר כקמן שגולד דמי תנן הגיורת שנתגיירו בניה עמה לא חולצין ולא מייבמין מ"ט לאו משום דאסירי לא דאינה בתורת חליצה וייבום ושריא לעלמא ואינהו נמי שרו והא קתני אפילו אי אמרת בשלמא אסירי היינו דקתני אפילו דאע"ג דראשון הורחו שלא בקדושה ולידתו בקדושה והשני הורחו ולידתו בקדושה ובשתי אמהות דמו אפילו הכי אסירי אלא אי אמרת שרו מאי אפילו דאע"ג דתרוייהו לידתן בקדושה ואתי לאיחלופי בישראל אפ"ה שרי איבא דאמרי הכי נמי מסתברא דשרו דקתני אפילו אי אמרת בשלמא שרו היינו דקתני אפילו דאע"ג דתרוייהו לידתן בקדושה דאתי לאיחלופי בישראל אפ"ה שרו אלא אי אמרת אסירי מאי אפ"ה דאע"ג דראשון הורחו שלא בקדושה ולידתו בקדושה והשני הורחו ולידתו בקדושה רבשתי אמהות דמי אפילו הכי אסירי ת"ש ישני אחים תאומים גרים וכן משוחררים לא חולצין ולא מייבמין ואין חייבין משום אשת אח היתנה הורתן שלא בקדושה ולידתן בקדושה לא חולצין ולא מייבמין אבל חייבין משום אשת אח היתנה הורתן ולידתן בקדושה הרי הן כישראלים לכל דבריהן קתני מיהת אין חייבין משום אשת אח חיובא ליבא דהא

דתייהו עליה כנכרית וחי' בעי ליבומי מייבס אפי' הכי חסירא : אלא אי אמרת . מהתיין לא אחא לאשמעינן אלא דשריא לעלמא מאי אפי' דמשמע אע"ג דכשתי אמהות דמו שרו לעלמא לגבי יבמה לוק לא חיכפת לן אי בני אס אחת יניחו או לא : דאע"ג דתרוייהו לידתן בקדושה . דלתי לאיחלופי דאמרי יבמה לוק בלא חליצה אפי' הכי שרו לעלמא דמירע ידעי דייבום מן האב הוה עובד כוכבים אין לו אב ודוקא לעלמא אכל לידתו מויד רב אחא דאפי' כרת דאשת אח איבא כיון דלידתן בקדושה הכי כון אחיה מן האם ודקא משני רב אחא ולידתו נמי שריין ארישא קאמר ולא חסירא : שני אחים תאומים . דהכי ודאי אחים יניחו מן האב דק"ל (למן דף גת) . טיפה אחת היא ומתחלקת לשתי אפילו הכי לא חולצין ולא מייבמין : ואין חייבין משום אשת אח . אפי' קידשו לאחר שנתגיירו דגר שנתגייר כקמן שגולד דמי הלכך אין לו אחיה ואפילו מן האם : כרת משום אשת אח מן האם . כרת משום אשת אח מן האם שהרי היא כישראלית שילדה בנים : הכי

הא

הא

הא

הא

הא

הא

הא

הא

הא

הא

הא

הא

הא

הא

הא

הא

הא

הא

הא

הא

הא

הא

הא

[גימטא סעון גישל
לכ"ז]

סמדרין גמ.

[עיל כב. וט"ז]

הגרות הב"ח
(ה) גמ' דשמעון לכך
כריה דלוי הכי .